

Aziz Nesin'in Konuşması: Carl von Ossietzky'ye Mektup

1993 yılı Carl von Ossietzky Ödülü'nü bana vermeyi uygun bulan değerbilir kişilere en içten teşekkürlerimi sunarım.

49 yıllık kısacık yaşamını, demokrasi, insan hakları ve barış uğruna savaşımla geçiren Carl von Ossietzky adına konmuş bu ödüle layık görülmem, benim için eşsiz bir onurdur.

İnsan hakları uğruna, en doğal insan hakkı olan yaşama hakkını bile hiçe sayarak, gençliğini toplama kamplarında geçiren ve bir hastane köşesinde veremden ölen Carl von Ossietzky'nin anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Sayın ve sevgili dinleyicilerim, şimdi sizlere, benden onaltı yaş büyük dünya yurttaşı ağabeyim Carl von Ossietzky'ye yazdığım ve hiçbir zaman eline ulaşamayacağına bildiğim bir mektubu okuyacağım.

Çok Sevgili Carl von Ossietzky,

Sana, konukluk sürem azaldığı bu güzel dünyamızdan iyi haberler vermeyi çok isterdim. Doğruyu söylemek gerekirse, bütün iyimserliğime karşın, ne yazık ki sana dünyamızdan güzel ve iyi haberler veremeyeceğim.

Hangi birini anlatayım sevgili Ossietzky?

İnsanlar, senin dünyada yaşadığın zamankinden daha çok insan haklarına değer vermeye başladılar. Buna sevinmek gerekir, öyle değil mi? Ama hemen sevinme, hiç de öyle değil. İnsanlar, insan haklarının değerinin bilincine vardıkça, insan haklarını yoksayanlar, insan haklarının karşısında olanlar, insan haklarını hiçe sayanlar, bulguladıkları yeni yeni yöntemleri uygulayarak insan haklarını çiğnemeyi sürdürüyorlar. Bu yeni yöntemler, insan haklarını korur ve savunur gibi görünerek, insan haklarının çiğnenmesini sağlıyor. Bu yeni yöntemlerin en dramatik yanı, insan hakları çiğnenen insanların insan haklarının çiğnendiğinden ve kimlerin çiğnediğinden haberleri bile olmamasıdır.

Sevgili Carl von Ossietzky,

Bizler, insan haklarının ne olduğunu, nasıl elde edilebileceğini sizlerden öğrendik. Sizlere çok borçluyuz. Artık biliyoruz ki, bireyin bireye karşı davranışında insan hakları çiğnendiği gibi, toplumun bireye karşı ve bireyin de topluma karşı davranışlarında insan hakları çiğnenebilir. Günümüzde en çok konuşulup tartışılan, hükümetlerin yada devletlerin yurttaşlarına karşı insan haklarına aykırı davranışlarıdır. Günümüzde, insan haklarına aykırı davranışlarda bulunan bir devletin, insan haklarına saygılı başka devletlere, "benim içişlerime karışamazsın, kendi uyruklularına istediğimi yaparım," diyebilme zamanı çoktan geçmiştir. Ama yine de bugün insan hakları, sözünü ettiğim yeni yöntemlerle, hem de hiçkimseye duyumsatmadan, devletler tarafından çiğnenmektedir.

Ben, yeni dünya düzeni denilen tek kutuplu küreselleşme döneminden önce “üçüncü dünya” adıyla anılan, şimdiyse “az gelişmiş” yada “gelişmekte olan” gibi niteliklerle anılan ülkelerden birinin, Türkiye’nin, bir yazarı olarak bu türlü devletin devlete karşı insan haklarına aykırı davranışlarını ilğime kemiğime dek duyumsamaktayım. Benim ülkem ve benim ülkem gibi olan ülkelerin halklarının ve aydınlarının insan hakları, bugün uygar denilen, öyle olduğu varsayılan yüksek teknoloji ülkeleri, modern uygarlık ülkeleri ve sanayi devrimini zamanında yaşamış ülkeler tarafından çiğnenmektedir. Yeni bulgularan insan haklarını çiğneme yöntemleri sayesinde, insanlık hakları çiğnenenlerin bundan haberleri bile olmamaktadır. Bundan başka, insan haklarını çiğneyen devletin halk ve aydınlarının da, başka bir devletin yurttaşlarının insan haklarının çiğnendiğinden haberleri olmamaktadır, bundan salt devlet yöneticileri ve politikacıları haberdardır.

Bu söylediklerime somut örnekler gösterebilirim. Ama somut örnekler vermek yerine genel olarak konuşmayı yeğliyorum.

Varsayalım ki, A ülkesi, gerikalmiş yada geri bıraktırlmış yada az gelişmiş yada gelişmekte olan ülkelerden biridir. Bu A ülkesinde gerek bireysel olarak, gerek toplumsal olarak insan hakları çiğnenmektedir. Hatta A ülkesinde insan hakları yasalara dayanılarak çiğneniyor. İnsan haklarına saygılı olan X, Y ve Z ülkeleri doğal olarak buna sessiz kalamıyorlar. İnsan haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle X, Y ve Z ülkelerinin A ülkesiyle siyasal ve ekonomik ilişkileri bozulmuştur. Günün birinde bir de bakarız ki, X ülkesinin A ülkesiyle bozuk süren bütün ilişkileri birdenbire düzelivermiş... Kimileyin salt X ülkesinin değil, Y ve Z ülkelerinin de A ülkesiyle ilişkileri yine birdenbire düzelebilir. Peki, A ülkesinde insan hakları ihlalleri hiç değişmemişken, yine eskisi gibi, hem de yasalara dayanılarak ihlal edilirken, hangi nedenle A ülkesiyle insan haklarına saygılı sanılan X, Y ve Z ülkelerinin ilişkileri birdenbire değişmiştir? İşte bu soruların yanıtını günümüz aydını düşünerek bulmalıdır. Bu nedenler, insan hakları konusuyla hiç ilişkisi yokmuş gibi görünen şu ve şuna benzer olaylardır: X devleti, A ülkesinde bir fabrika kuracaktır. Y devleti, A ülkesine bir köprü yapacaktır. Z devleti A ülkesine uçak satacaktır.

Bir fabrika, bir köprü, bir silah satışı ihalesi, insan haklarına saygılı gibi görünen yüksek teknoloji ve uygarlık ülkelerine insan hakları ihlallerini unutturmaktadır. Bütün bunlardan, medyanın da aracılığıyla, X, Y, Z devletlerinin halk ve aydınlarının haberleri olmadığı gibi, gerikalmiş A devletinin halk ve aydınlarının da haberleri olmamaktadır.

Çok Sevgili Carl von Ossietzky,

Görülüyor ki, dünya barışını sağlamak için, demokrasi ve demokratikleşmenin gerçekleşmesi için, insan haklarının tam uygulanması için, işimiz eskisinden çok daha zordur. Çünkü hem aldatan ülkelerin, hem de aldanan ülkelerin halk ve aydınları haberleri bile olmadan kandırılmaktadır. Aldanmayanların, gerçekleri görebilenlerin sayısı gün geçtikçe azalmaktadır. Çünkü yüksek teknoloji, çağcıl bilim, sanat ve felsefe ve her yüce varlık ve kavram gibi karşı yanın elinde ve hizmetindedir.

Çok Sevgili Carl von Ossietzky,

İnsan Hakları Bildirgesi’nin kabulünün 45. yıldönümünde, senin adına konulmuş olan bu ödülü alırken, sana dünyamızdan güzel ve iyi haberler veremediğim için üzgünüm. Yukarıda saydığım insan hakları ihlalleri, İnsan Hakları Bildirgesi’ne girmemiştir. En büyük devletleri temsil eden politikacı ve yöneticiler, gizli insan hakları ihlalcisi olarak kaldıkça, bu çarpık düzenin değişeceğine inanmıyorum.

Hiç umut yok mu? Hiç mi aydınlık yok? Sayıları az da olsa, gerçekleri görenler, olayların nedenlerini araştıranlar bulduğukça, umut da vardır. Küçük bir kıvılcım çok büyük bir yangın çıkarabilir, büyük bir ışığa neden olabilir. Umuttan başka bir

umarımız da yok.

En içten sevgilerim ve saygılarımla teşekkürlerimi sunuyorum, sevgili Ossietzky.

Teşvikiye

7 Aralık 1993